

Een nieuwe Rode Lijst Dagvlinders

In maart is een nieuwe Rode Lijst Dagvlinders vastgesteld op basis van het voorstel dat De Vlinderstichting had gemaakt in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Tijdens de Landelijke Dag van De Vlinderstichting werd deze officieel gepresenteerd.

De Rode Lijst laat zien hoe het gaat met een bepaalde soortgroep: welke soorten zijn bedreigd of zelfs verdwenen en welke niet? De bedreigde soorten zijn wettelijk beschermd en vragen extra aandacht van beleid en beheer, zodat hun verdere achteruitgang kan worden tegengegaan en zij weer in een goede staat van instandhouding komen. Rode Lijsten worden elke tien jaar door het rijk geactualiseerd en vastgesteld. Voor het maken van de Rode Lijst wordt zowel gekeken naar de zeldzaamheid nu als naar de trend in aantal en verspreiding sinds 1950. De laatste Rode Lijst Dagvlinders dateerde uit 2006.

Achteruitgang zet door

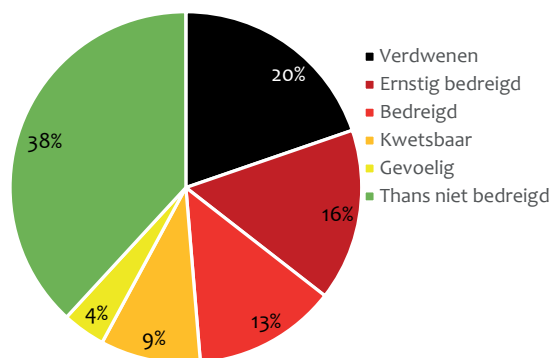
Van 76 Nederlandse stand- en trekvlinders is bepaald of ze al of niet op de nieuwe Rode Lijst 2019 thuishoren. 47 soorten (62%) staan op de lijst:

- 15 Verdwenen uit Nederland
- 12 Ernstig bedreigd
- 10 Bedreigd
- 7 Kwetsbaar
- 3 Gevoelig
- Slechts 29 soorten (38%) zijn Thans niet bedreigd.

Vooraf tussen 1950 en 1990 zijn veel vlinders in aantal afgenomen. Maar ook daarna is de achteruitgang alerminst gestopt. Ook de afgelopen 25 jaar daalde het aantal vlinders in Nederland met 43%. Dit betreft vooral talrijke en wijdverbreide soorten, die meest buiten natuurgebieden voorkomen en nog steeds te boek staan als niet bedreigd. Bij het bruin zandoogje en het icarusblauwtje bijvoorbeeld, die nu nog voorkomen in bijna heel Nederland, zijn de dichtheden nu veel lager: ze komen alleen nog in een paar bermen voor, terwijl ze vroeger bijna overal vlogen.

Natuurbeleid en -beheer werkt

Rode Lijst-soorten komen nu vrijwel alleen nog in natuurgebieden voor. Het is voor een aantal Rode Lijst-soorten gelukt om de decennialange afname tot stilstand te brengen. Sommige zijn zelfs sterk in aantal toegenomen (keizersmantel en kleine ijsvogelvlinder). Zonder het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland en de toenemende aandacht in het natuur-

beheer voor insecten zoals dagvlinders zou dat nooit gelukt zijn. Natuurbeleid en natuurbeheer werken dus voor deze soorten.

Lokale initiatieven laten zien dat het met extra aandacht mogelijk is om het aantal vlinders te vergroten, ook in het agrarisch gebied. Het is daarbij belangrijk dat bermen goed beheerd worden. Zij vormen de verbinding met vlinderpopulaties elders. Op hun eigen terrein kunnen boeren ook een verschil maken door vlindervriendelijke maatregelen. In natuurgebieden wordt steeds vaker rekening gehouden met het voorkomen van bedreigde vlinders. Maar soortspecifieke maatregelen zijn duur en daarom dwingen financiële redenen soms toch tot grootschalig beheer. Met grootschalige maatregelen als plaggen moet voorzichtig worden omgesprongen: deze kunnen niet eendeloos worden herhaald omdat ook voedingsstoffen als organische stof en mineralen worden afgevoerd, waardoor planten en dieren tekorten oplopen. Bovendien is het beheer op deze manier heel intensief en daar kunnen veel soorten, waaronder veel vlinders, helemaal niet tegen.

Dank!

Het maken van deze Rode Lijst zou nooit mogelijk zijn geweest zonder alle informatie die door vrijwilligers verzameld is, zowel in de NEM-meetnetten als door losse waarnemingen via de NDFF. Ontzettend bedankt daarvoor!

De actuele Rode Lijst is te vinden op www.vlinderstichting.nl/rode-lijst.

Tekst:
Chris van Swaay
De Vlinderstichting